

Sosyal Otonomi De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sosyal Otonomi De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30756>

Özet

Sosyal Otonomi Değerlendirme Ölçeği (TOAD), bireylerin sosyal çevrelerindeki otonomi düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, Ayten Küçük tarafından 2020 yılında Hacettepe Üniversitesi'nde sunulan bir doktora tezi kapsamında Türkçeye uyarlama çalışması olarak kullanılmıştır. Çalışma, özellikle sosyal aktivite programları'nın huzurevi sakinlerinin özerkliği ve yaşam bağımlılığı üzerindeki etkisini değerlendirmeye odaklanmıştır. Ölçek, bireyin sosyal yaşamda kendi kararları'nı alma, bağımsız hareket etme ve çevresiyle etkileşim kurma yeteneklerini değerlendirmek için kritik bir araç görevi görmektedir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Otonomi Değerlendirme Ölçeği, Sosyal Otonomi, Huzurevi Sakinleri, Yaşlılık Psikolojisi, Uyarlama, Sosyal Aktivite, Yaşam Bağımlılık, Psikometrik Değerlendirme

Yazarlar

Ayten Küçük (Sorumlu Yazar)

Amaç

Sosyal Otonomi Değerlendirme Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin sosyal yaşam alanlarında sahip oldukları özerklik ve bağımsızlık derecelerini nicel olarak belirlemektir. Ölçek, özellikle kapsamlı yaşam ortamlarında (örneğin, huzurevi gibi kurumsal bakım evlerinde) yaşayan bireylerin, günlük sosyal etkileşimlerini, karar verme süreçlerini ve bağımsız hareket etme kapasitelerini ne ölçüde sürdürdüklerini tespit etmeyi hedefler. Bu uyarlama çalışmasında ölçek, sosyal aktivite programları'nın yaşı bireylerin özerkliği üzerindeki etkilerini ölçmek için kullanılmıştır.

Yapı

Ölçek, psikolojideki temel yapılardan biri olan sosyal otonomi kavramını ölçmektedir. Sosyal otonomi, bireyin toplumsal normlar ve beklentiler çerçevesinde kendi hayatını yönetme, tercihlerini ifade etme ve sosyal katılımda bulunma becerisini ifade eder. Bu yapı, bireyin özsaygısı, kontrol algısı ve sosyal çevreye adaptasyonu ile yakından ilişkilidir. Ölçek, bu yapıyı çok boyutlu olarak ele alarak, bireyin sosyal ilişkilerde ne kadar bağımsız ve kendine yeterli olduğunu değerlendirir.

Geçerlik

Sosyal Otonomi Değerlendirme Ölçeği'nin Türkçe uyarlama çalışmasına ait detaylı geçerlik analizleri (yapı geçerliği, ölçüt bağımlı geçerlik vb.), Ayten Küçük'ün doktora tezinde

sunulmuştur. Bu tezde, ölçeğin ilgili popülasyon bağlamında (huzurevi sakinleri) ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne kadar doğru ve tutarlı bir şekilde ölçtüğüne dair istatistiksel kanıtlar yer almaktadır. Ancak, bu veri tabanında spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiştir.

Kullanıcıların ve araştırmacıların, ölçeğin geçerlik verilerine ulaşmak için doğrudan doktora tezine başvurular önerilmektedir. Tez, ölçeğin Türk kültürüne ve hedef gruba uygunluğunu destekleyen analizleri içermektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik (iç tutarlılık, test-tekrar test güvenirliği vb.) bilgileri, uyarlama çalışması yapıldığı doktora tezinde detaylı olarak sunulmuştur. Güvenirlik analizleri, ölçeğin maddelerinin ne kadar tutarlı olduğunu ve zaman içinde tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar verdiğini göstermektedir. Bu veri girişinde spesifik güvenirlik katsayıları (örneğin, Cronbach Alfa değeri) yer almamaktadır.

Güvenirlik verilerinin eksiksiz incelenmesi için Ayten Küçük'ün 2020 tarihli "Sosyal aktivite programının huzurevi sakinlerinin otonomisi ve yaşamı başlatma etkisi" başlıklı yayınlanmamış doktora tezine başvurulmalıdır.

Faktör Analizi

Sosyal Otonomi Değerlendirme Ölçeği'nin orijinal yapı ve Türkçe uyarlama sürecinde gerçekleştirilen faktör analizleri (Açıklayıcı veya Doğrulayıcı Faktör Analizi), ölçeğin sosyal otonomi yapısının kaç boyutta ve hangi maddelerle temsil ettiğini ortaya koymaktadır. Bu analizler, genellikle uyarlama tezlerinin temel bir parçasıdır ve ölçeğin yapısal geçerliğini destekler. Spesifik faktör yükleri, döndürme yöntemleri ve açıklanan varyans oranları gibi detaylı istatistiksel sonuçlar, tez içeriğinde mevcuttur.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: Derecelendirme formatı bu veri girişinde belirtilmemiştir. Genellikle Likert tipi bir derecelendirme kullanılması muhtemeldir.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Kurumsal Bakım Alan Yaşlı Bireyler (Huzurevi Sakinleri)

Yaş Grubu: Yaşlı Grubu (Genellikle 65 yaş ve üstü)

Popülasyon Detayları: Huzurevlerinde veya benzeri uzun süreli bakım tesislerinde ikamet eden ve sosyal aktivitelere katılmaya potansiyeli olan yaşı bireyler.

Test Metodolojisi: Ölçek, sosyal otonomi düzeyini öz bildirim yoluyla ölçen bir envanterdir. Değerlendirme, deneysel veya yarı-deneysel çalışmaların ön test/son test amaçlarında kullanılabilir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [sosyal-otonomi-degerlendirme-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/wp-content/uploads/2020/03/sosyal-otonomi-degerlendirme-olcegi-toad.pdf)

Anahtar Kelimeler

Yaşı Bakım, Bağımsızlık, Kurumsal Yaşam, Psikolojik Ölçek, Huzurevi, Ayten Küçük, Hacettepe Üniversitesi

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Bilgi mevcut değildir.

Bağımlı E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yazma Adresi: Ayten Küçük, Hacettepe Üniversitesi, Ankara (Tez çalışması sırasında).

İzinler, Ücret ve Test Yayı

İzinler: Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler, uyarlama çalışması yapan sorumlu yazar Ayten Küçük ve Hacettepe Üniversitesi ile iletişime kurularak öğrenilmelidir.

Ücret: Ölçek kullanımı ücretine dair spesifik bilgi bu kaynakta mevcut değildir. Akademik amaçlı kullanımlar genellikle ücretsiz veya düşük maliyetli olabilir.

Test Yayı: Türkçe Uyarlama Çalışması Yayın Yayı: 2020.

Kaynaklar

Küçük, A. (2020). *Sosyal aktivite programının huzurevi sakinlerinin otomomisi ve yayama bağımlılığının etkisi*. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi: tez.yok.gov.tr

Sosyal Otonomi Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde

değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri bu kaynakta sağlanmamıştır. Maddelere erişim için Ayten Küçük'ün doktora tezine veya yukarıda belirtilen PDF bağlantısına başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM